

Foto: Hazenkampstraat

Evaluatie aanvullend welstandsbeleid “Zonnepanelen in de beschermde mijnwijken”

Gemeente Brunssum

Afdeling Publieksdiensten

Team Vergunningen

Ing. J. Hacking

[1 oktober 2020]

Inhoud

Blad

1	INLEIDING	3
1.1	Aanleiding voor de evaluatie van het beleid	3
1.2	Uitvoering beleidsevaluatie	3
1.3	Leeswijzer	3
2	UITGANGSPUNTEN VAN HET BELEID	4
2.1	Beschrijving	4
2.2	Huidige situatie	4
2.3	Inventarisatie van de rest-categorie	5
3	UITVOERING VAN BELEID	6
3.1	Ideale situatie	6
3.2	Nieuwe initiatieven	6
3.3	Geplaatste zonnepanelen met melding	6
3.4	Geplaatste zonnepanelen zonder melding	7
4	INVENTARISATIE EN CIJFERS	8
4.1	Werkwijze	8
4.2	Woningen met zonnepanelen met een omgevingsvergunning	8
4.3	Woningen zonder omgevingsvergunning, maar wel gemeld	9
4.4	Woningen zonder omgevingsvergunning én niet gemeld	10
4.5	Woningen met een duurzaamheidslening	12
5	ERVARINGEN MET HET BELEID	13
5.1	Definitie openbaar toegankelijk gebied	13
5.2	Welstand	13

5.3	Trapsgewijze ligging van zonnepanelen op daken	14
5.4	Zonnepanelen binnen eenzelfde blok woningen	14
6	CONCLUSIES.....	15
7	AANBEVELINGEN	17
	BIJLAGE 1: Voorbeelden verschillende dakvormen	20

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor de evaluatie van het beleid

Op 24 september 2019 is het aanvullend welstandsbeleid “Zonnepanelen in de beschermde mijnwijken” door de gemeenteraad vastgesteld. Hierbij is door wethouder Mertens aan de raad toegezegd om het beleid met betrekking tot de zonnepanelen in beschermde mijnwijken eind 2020 te evalueren.

1.2 Uitvoering beleidsevaluatie

De gemeenteraad wil inzicht krijgen in de ervaringen van het proces van de tot nu toe verleende en/of geweigerde aanvragen voor een omgevingsvergunning. In de evaluatie zal worden onderzocht hoe de vergunningsverlening en de handhaving is verlopen en op welke punten het beleidskader eventueel verbeterd moet/kan worden. In deze beleidsevaluatie zijn alleen interne partijen betrokken.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de uitgangspunten van het nieuwe beleid aangegeven. In hoofdstuk 3 blikken wij terug op het afgelopen jaar en hoe het beleid is uitgevoerd. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op aantallen en cijfers. Hoeveel zonnepanelen liggen er nu en wie heeft geen vergunning of voldoet niet aan de beleidsregels. Waar liepen we tegenaan binnen het beleid en/of dient het beleid te worden aangepast of bijgesteld? Dat wordt beschreven in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 worden de conclusies van de evaluatie besproken en in hoofdstuk 7 komen we tenslotte met enkele aanbevelingen.

2 Uitgangspunten van het beleid

2.1 Beschrijving

Voor het plaatsen van zonnepanelen op panden binnen het Beschermd Dorpsgezicht Brunssum is, vanwege de bijzondere status van deze wijken, in de meeste gevallen een omgevingsvergunning nodig. In verband met het ontbreken van een kader op basis waarvan een aanvraag voor omgevingsvergunning kan worden verleend of geweigerd heeft de raad op 24 september 2019 het 'Beleid voor zonnepanelen in de beschermde mijnwijken' vastgesteld.

Dit beleid geeft regels voor het plaatsen van zonnepanelen in de wijken die deel uitmaken van het Beschermd Dorpsgezicht Brunssum. Het beleid vormt een aanvulling op de gemeentelijke Welstandsnota en bevat sneltoetscriteria. Op basis van die sneltoetscriteria wordt een aanvraag om omgevingsvergunning voor de plaatsing van zonnepanelen beoordeeld en vindt besluitvorming plaats. Door het vaststellen van het beleid is daarvoor geen tussenkomst van de stadsbouwmeester of monumentendeskundige meer nodig. Alle aanvragen voor een omgevingsvergunning worden aantoonbaar gelijk beoordeeld en ook de besluitvorming kan sneller plaatsvinden.

2.2 Huidige situatie

Aanvragen voor een omgevingsvergunning die zijn ingediend na 24 september 2019 worden vanzelfsprekend getoetst aan het vastgestelde beleid.

Aanvragen voor een omgevingsvergunning die vóór 24 september 2019 zijn ingediend, zijn vaak ook al getoetst aan de sneltoetscriteria vooruitlopend op het nieuwe beleid.

Er waren ook een aantal (bouw)aanvragen ingediend voordat er concrete toetscriteria waren ontwikkeld. Deze aanvragen werden beoordeeld aan de hand van de op dat moment

algemeen geldende regels uit de welstandsnota (Algemene criteria). De hiervoor verleende vergunningen zijn onherroepelijk en kunnen in stand blijven.

Tenslotte is er nog een rest-categorie panden binnen de beschermde wijken waar al zonnepanelen op de daken van woningen zijn geplaatst, zonder dat daarvoor een omgevingsvergunning is aangevraagd.

2.3 Inventarisatie van de rest-categorie

Het is van belang inzichtelijk te maken op hoeveel panden in de mijnwijken in het verleden zonnepanelen zónder omgevingsvergunning zijn geplaatst. Ook is van belang dat duidelijk in beeld wordt gebracht of de illegaal geplaatste panelen vergund kunnen worden. Niet alle zonnepanelen die zonder vergunning zijn geplaatst zullen voldoen aan de nieuwe sneltoetscriteria. Deze zonnepanelen komen daarom niet voor een omgevingsvergunning in aanmerking.

3 Uitvoering van beleid

3.1 Ideale situatie

Het meest ideale scenario is dat er in de toekomst alleen nog zonnepanelen in de beschermde gebieden liggen die voldoen aan de nieuwe beleidsregels. Dit zou betekenen dat alle panden een bepaalde kwaliteit behouden. Dit zal waarschijnlijk een utopie blijven; er zullen altijd panden zijn waar panelen zijn geplaatst die niet helemaal binnen het kader passen. Dat neemt niet weg dat wel erg belangrijk is dat illegale situaties zoveel mogelijk worden tegengegaan. Het college geeft daarmee ook het signaal af dat het de kwaliteit van de panden in de beschermde gebieden hoog in het vaandel heeft staan.

3.2 Nieuwe initiatieven

Nieuwe aanvragen voor omgevingsvergunningen worden getoetst aan de regels van het beleid. Plannen die voldoen aan de regels worden ambtelijk afgehandeld en verleend. Plannen die niet voldoen aan de regels van het beleid worden ter toetsing voorgelegd aan de stadsbouwmeester. Bekeken wordt tezamen met initiatiefnemer of aanpassing van het plan mogelijk is.

3.3 Geplaatste zonnepanelen met melding

Alle bewoners in de beschermde stads- en dorpsgezichten hebben na vaststelling van het beleid in oktober 2019 een brief van de gemeente ontvangen, waarin de bijzondere status van hun pand nog eens onder de aandacht werd gebracht. Deze burgers zijn uitgenodigd om voor eind 2019 contact op te nemen met de gemeente indien ze zonnepanelen hebben geplaatst, maar daarvoor nog geen omgevingsvergunning was aangevraagd.

Op die manier is de burger op een laagdrempelige manier de kans geboden om zich bij ons te melden. Bewoners die zich hebben gemeld en waarvan de zonnepanelen vergunbaar waren, zijn direct geholpen volgens het principe '*klaar, terwijl u wacht*'.

Voor deze omgevingsvergunningen zijn géén leges verschuldigd. Dit is bepaald in de legesverordening (artikel 2.3.1.1.1).

Aanvragen voor een omgevingsvergunning die niet voldeden aan de beleidsregels zijn separaat gelegd. Deze plannen zijn vervolgens ter toetsing voorgelegd aan de stadsbouwmeester.

3.4 Geplaatste zonnepanelen zonder melding

Tenslotte bleef er een groep woningen over die waar zonnepanelen op panden zijn geplaatst zonder omgevingsvergunning en waar de bewoners – ondanks een brief van de gemeente – zich niet hebben gemeld. Het afgelopen jaar zijn de adressen inzichtelijk gemaakt. Deze adressen waar zonnepanelen zónder omgevingsvergunning zijn geplaatst, zijn op verschillende wijzen in kaart gebracht.

- Via de lijnapplicatie (Suite4Omgevingsdiensten¹) en het zaaksysteem (Verseon²) is onderzocht hoeveel omgevingsvergunningen zijn verleend voor zonnepanelen binnen de beschermde gebieden.
- Via NedBrowser³ is in beeld gebracht waar op de daken van panden zonnepanelen zijn aangebracht.
- Tenslotte zijn de stadswachten in de beschermde wijken gaan kijken op welke panden zonnepanelen waren aangebracht.

Deze lijst met panden is vervolgens getoetst aan de beleidsregels. Door deze werkwijze is een overzicht verkregen van alle panden binnen de beschermde wijken die al dan niet met een omgevingsvergunning zonnepanelen hebben.

1. Suite4Omgevingsdiensten is een softwarepakket voor het behandelen van vergunningsaanvragen en klachten.

2. Verseon betreft het gemeentelijke digitale informatiesysteem waar bijv. alle gegevens over aanvragen inzake omgevingsvergunningen worden geregistreerd.

3. Nedbrowser is een webapplicatie voor het ontsluiten van geo-data via intranet.

4 Inventarisatie en cijfers

4.1 Werkwijze

Sinds de vaststelling van het beleid hebben de nodige ontwikkelingen plaatsgevonden. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het verloop van het afgelopen jaar met betrekking tot de werkwijze en uitvoering. Er wordt ingegaan op het aantal verleende omgevingsvergunningen. Tevens wordt aangegeven welke woningen niet aan het beleid kunnen voldoen.

4.2 Woningen met zonnepanelen met een omgevingsvergunning

Vanaf 11 september 2012 (eerst verleende omgevingsvergunning) tot oktober 2019 zijn 110 omgevingsvergunningen voor het plaatsen van zonnepanelen in de mijnwijken verleend. Het aantal woningen dat gelegen is in de mijnwijken bedraagt ca. 3100. Dat betekent dat op ca. 3.6 % van de woningen in de mijnwijken zonnepanelen liggen met een omgevingsvergunning.

Na de vaststelling van het beleid op 24 september 2019 tot 1 september 2020 zijn 91 omgevingsvergunningen voor het plaatsen van zonnepanelen verleend. Het totaal aantal woningen in de mijnwijken waar zonnepanelen met een omgevingsvergunning is geplaatst bedraagt op dit moment 201 woningen, hetgeen ca. **6.5% van alle woningen in de beschermd stads- en dorpsgezichten mijnkoloniën** betreft.

4.3 Woningen zonder omgevingsvergunning, maar wel gemeld

Na de vaststelling van het zonnepanelenbeleid hebben op 17 oktober 2019 alle bewoners in de mijnwijken een brief ontvangen met het verzoek om contact op te nemen met de gemeente Brunssum, indien op hun pand zonnepanelen zonder omgevingsvergunning zijn geplaatst.

De bewoners die zich bij de gemeente hebben gemeld zijn vervolgens direct geholpen met de aanvraag voor omgevingsvergunning.

In totaal hebben 69 bewoners zich bij de gemeente gemeld. Voor 56 woningen is volgens het principe *“klaar terwijl u wacht”* direct een omgevingsvergunning verleend voor de reeds aangebrachte zonnepanelen op de daken van de woningen. Voor 13 woningen gold dat het plan niet voldeed aan de regels van het zonnepanelenbeleid. Deze 13 plannen zijn vervolgens ter toetsing voorgelegd aan de stadsbouwmeester.

In onderstaande tabel worden de adviezen van de stadsbouwmeester per woning (geanonimiseerd) weergegeven. De adressen van de panden zijn voorhanden bij de vakafdeling. Tevens is door de stadsbouwmeester aangegeven welke maatregelen genomen dienen te worden om aan de beleidsregels te kunnen voldoen. Zonnepanelen met een zilver-/aluminiumachtige rand voldoen niet aan het beleid. Deze panelen dienen of vervangen te worden door zwarte panelen of de randen dienen te worden afgeplakt met zwarte tape.

Adres	Ligging	Strijdigheid	Eigendom	Advies
A	Voorzijde	Niet rechthoekig		1 paneel verwijderen
B	Voorzijde	Aluminium rand		Rand afplakken
C	Achterzijde	Niet rechthoekig		1 paneel elders plaatsen of verwijderen
D	Achterzijde= voorzijde	In allerlei vlakken en standen geplaatst		Geheel nieuw herschikken
E	Voorzijde	Niet rechthoekig		2 panelen verwijderen
F	Voorzijde	Aluminium rand		Rand afplakken
G	Voorzijde	Niet trapsgewijs geplaatst		Herschikken panelen Panelen afstemmen met burens
H	Voorzijde	Niet trapsgewijs geplaatst	Wonen Zuid (WZ)	Herschikken panelen Panelen afstemmen met burens

Adres	Ligging	Strijdigheid	Eigendom	Advies
I	Voorzijde	Aluminium rand Dakpannen zijn verwijderd		Aluminium rand afplakken Dakpannen terugbrengen
J	Voorzijde	Aluminium rand	WZ	Rand afplakken
K	Voorzijde	Aluminium rand	WZ	Rand afplakken
L	Voorzijde	Aluminium rand Niet trapsgewijs geplaatst	WZ	Rand afplakken Eén paneel verplaatsen en één paneel extra toevoegen
M	Achterzijde= voorzijde	Aluminium rand		Rand afplakken

Tabel 1. Overzicht woningen die niet voldoen aan het beleid, maar die zich wel hebben gemeld bij de gemeente Brunssum

4.4 Woningen zonder omgevingsvergunning én niet gemeld

Daarnaast zijn het afgelopen jaar de adressen inzichtelijk gemaakt van de woningen waar zonnepanelen zijn geplaatst zonder omgevingsvergunning. Bovendien hebben de bewoners van deze woningen zich niet gemeld bij de gemeente Brunssum. Uit de inventarisatie blijkt dat het 54 adressen betreft.

Voor deze 54 woningen is nagegaan of legalisatie alsnog mogelijk is. Voor 39 adressen blijkt dat voldaan kan worden aan de beleidsregels en dat een omgevingsvergunning verstrekt kan worden. Voor één woning geldt dat zonnepanelen aan de voor- en achterzijde van de woning zijn geplaatst. Voor de zonnepanelen aan de achterzijde van de woning is inmiddels een omgevingsvergunning verleend. Voor de voorzijde van de woning dient het legplan te worden aangepast. Voor de overige 14 adressen geldt dat niet voldaan kan worden aan de beleidsregels. In tabel 2 op de volgende bladzijde zijn de adressen vermeld en is aangegeven welke wijzigingen nodig zijn.

NR	Ligging	Strijdigheid	Eigendom	Advies
A	Voorzijde	Aluminium rand	Wonen Zuid (WZ)	Rand afplakken
B	Achterzijde= voorzijde	Aluminium rand		Rand afplakken
C	Achterzijde =voorzijde	Niet trapsgewijs		1 paneel verwijderen
D	Voorzijde	Aluminium rand	WZ	Rand afplakken
E	Voorzijde	In 2 vlakken geplaatst		Eén vlak elders op plat dak plaatsen
F	Voorzijde	Aluminium rand		Rand afplakken
G	Zijkant	Onmogelijke ligging Aluminium rand	WZ	Herschikken van alle panelen Rand afplakken
H	Voorzijde	Aluminium rand	WZ	Rand afplakken
I	Voorzijde	Aluminium rand	WZ	Rand afplakken
J	Voorzijde	Aluminium rand	WZ	Rand afplakken
K	Voorzijde	Aluminium rand	WZ	Rand afplakken
L	Voorzijde	Aluminium rand Niet trapsgewijs geplaatst	WZ	Rand afplakken Herschikken met toevoeging panelen
M	Voorzijde Achterzijde	Aluminium rand		Rand afplakken of elders plaatsen Kan verleend worden
N	Voorzijde	Aluminium rand	WZ	Rand afplakken

Tabel 2. Overzicht woningen die niet voldoen en zich niet gemeld hebben bij de gemeente Brunssum

Ook hier geldt weer dat zonnepanelen met een zilver-/aluminiumachtige rand niet voldoen aan het beleid. Deze panelen dienen geheel vervangen te worden door zwarte panelen, dan dienen de randen te worden afgeplakt met zwarte tape.

Een aantal woningen uit tabel 2 betreft woningen zijn eigendom van woningstichting Wonen Zuid. Overleg heeft met Wonen Zuid plaatsgevonden inzake de legalisering van de zonnepanelen. Wonen Zuid heeft eerder aangegeven van een aantal woningen de zonnepanelen te willen vervangen, echter op dit moment worden geen stappen ondernomen in afwachting van de legalisatie-acties die de gemeente Brunssum gaat ondernemen.

4.5 Woningen met een duurzaamheidslening

De gemeente Brunssum biedt de bewoners de mogelijkheid een duurzaamheidslening af te sluiten voor het plaatsen van zonnepanelen. Voorwaarde voor het verkrijgen van de lening is dat vóór het plaatsen van de zonnepanelen een omgevingsvergunning is verstrekt.

In Brunssum zijn tot het moment van schrijven 76 duurzaamheidsleningen verstrekt. Uit de inventarisatie is gebleken dat 14 woningen een duurzaamheidslening hebben ontvangen, terwijl zij niet beschikken over een omgevingsvergunning. In onderstaande tabel 3 wordt aangegeven of alsnog een vergunning kan worden verstrekt, dan wel of het plan moet worden aangepast.

NR	Ligging	Strijdigheid	Advies
A	Voorzijde		Vergunnen
B	Achterzijde		Vergunnen
C	Achterzijde		Vergunnen
D	Voorzijde		Vergunnen
E	Voorzijde		Vergunnen
F	Achterzijde	Niet rechthoekig	1 paneel elders plaatsen of verwijderen
G	Achterzijde= voorzijde	In allerlei vlakken en standen	Geheel nieuw herschikken
H	Achterzijde= voorzijde	Niet trapsgewijs	1 paneel verwijderen
I	Voorzijde		Lopend
J	Voorzijde		Lopend
K	Voorzijde		Nog niet geplaatst
L	Voorzijde		Nog niet geplaatst
M	Voorzijde		Vergunnen
N	Voorzijde		Vergunnen

Tabel 3. Overzicht woningen met een duurzaamheidslening die niet voldoen

5 Ervaringen met het beleid

5.1 Definitie openbaar toegankelijk gebied

Bij de toetsing van aanvragen voor het plaatsen van zonnepanelen komt regelmatig de vraag aan de orde of sprake is van ‘openbaar toegankelijk gebied’. De ligging aan een openbaar toegankelijk gebied is belangrijk in verband met de vergunningsplicht. De gemeenteraad heeft een onderscheid gemaakt tussen volledig openbaar toegankelijk en beperkt toegankelijk openbaar gebied. Ligt een gevel aan een volledig openbaar toegankelijk gebied dan is sprake van een vergunningplicht én dient een welstandstoets plaats te vinden. Voor een beperkt openbaar toegankelijk gebied heeft de raad bepaald dat hier de beleidsregels voor het plaatsen van zonnepanelen niet van toepassing zijn.

Casussen die zich voordeden hierover waren o.a.:

- Vallen volkstuinjes onder het openbaar toegankelijk gebied?
- Zijn openbare parkjes zonder wandelpaden toch openbaar toegankelijk of slechts beperkt toegankelijk?
- Een openbare groenvoorziening, zoals een speelveldje langs een doorgaande weg.

5.2 Welstand

Bij het merendeel van de nieuwe aanvragen voor een omgevingsvergunning houden initiatiefnemers rekening met de voorschriften van het beleid. Zo zijn de zonnepanelen geheel zwart en worden de panelen in een rechthoekig of vierkant verband geplaatst. Slechts een enkele keer is een kleine aanpassing nodig. De plannen worden veelal ambtelijk afgehandeld.

Plannen die niet voldoen aan het beleid, legaliseringen of bijzondere plannen worden ter toetsing altijd voorgelegd aan de stadsbouwmeester. Bij de behandeling van deze plannen komt in de openbare vergadering van de stadsbouwmeester het onderwerp handhaving

regelmatig uitgebreid aan de orde. Het beleid alsmede het raadsbesluit geven geen uitsluiting hoe om te gaan met de plannen die niet voldoen aan de beleidsregels. De stadsbouwmeester geeft aan behoefte te hebben aan handhaving op het plaatsen van zonnepanelen overeenkomstig de regels die zijn vastgesteld.

5.3 Trapsgewijze ligging van zonnepanelen op daken

In het beleid is vastgelegd dat voor schilddaken zonnepanelen trapsgewijs mogen worden geplaatst. Deze situatie doet zich echter ook voor op stolpdaken, tentdaken, piramidedaken en andere soortgelijke daken. Dit zijn allen woningen waarvan het dakvlak, waarop de zonnepanelen worden geplaatst, begrensd wordt door een schuin dakvlak. In bijlage 1 zijn een aantal verschillende dakvormen weergegeven.

5.4 Zonnepanelen binnen eenzelfde blok woningen

In het beleid is per abuis de voorwaarde dat binnen een eenzelfde bouwblok de zonnepanelen allen in dezelfde richting (portrait of landscape) dienen te worden geplaatst weggelaten. Teneinde een rustig straatbeeld te houden wordt aanbevolen deze regel aan het beleid toe te voegen. Dat geldt alleen voor het plaatsen van zonnepanelen op de voorzijde van een hellend dakconstructie binnen hetzelfde bouwblok van woningen. Voor de achterzijde van een woning, dan wel op het platte daken van woningen is dit niet van toepassing.

6 Conclusies

Op basis van deze evaluatie zijn enkele conclusies te trekken. Zo is het afgelopen jaar bij de behandeling van de vergunningaanvragen gebleken dat het beleid werkt. Bij nieuwe aanvragen voor een omgevingsvergunning worden de juiste zonnepanelen (geheel zwart) geplaatst. Ook wordt rekening gehouden met de voorschriften ten aanzien van de ligging. Bij plaatsing van de zonnepanelen op de zij- en achterzijde van het dakvlak, dat gericht is naar het beperkt toegankelijk openbaar gebied, wordt verschillend omgegaan met de plaatsing van zonnepanelen. Conform het aanvullende welstandsbeleid geldt echter dat hier geen nadere regels gelden. Toch zien we dat de meester bewoners zelf kiezen voor een goede oplossing.

Discussies over hoe om te gaan met het beleid of hoe het beleid te interpreteren hebben zich niet of nauwelijks voorgedaan, behoudens ten aanzien wat onder het begrip “openbaar toegankelijk gebied” valt. Dat is in principe ook niet zo vreemd, aangezien met het concept beleid voor het plaatsen van zonnepanelen in de mijnwijken ruim 1-2 jaar ervaringen zijn opgedaan. Onderstaand worden de belangrijkste conclusies van de evaluatie weergegeven:

1. Vanaf september 2012 tot september 2020 zijn op ca. 201 woningen die zijn gelegen in de beschermd stads- en dorpsgezichten zonnepanelen met een (omgevings)vergunning geplaatst. Dat is ca. 6.5% van alle woningen in de beschermd stads- en dorpsgezichten.
2. naar aanleiding van het schrijven van de gemeente Brunssum om illegaal geplaatste zonnepanelen te melden hebben 69 bewoners hebben zich direct gemeld:
 - voor 56 woningen is volgens het principe ‘*klaar terwijl u wacht*’ alsnog een omgevingsvergunning verleend;
 - 13 plannen voldeden ook na toetsing door de stadsbouwmeester niet aan het beleid.
3. uit de veldinventarisatie is gebleken dat op 54 woningen zonnepanelen zonder een omgevingsvergunning zijn geplaatst. Deze bewoners hebben zich - ook na verzoek van de gemeente- niet gemeld:

- voor 39 woningen kan alsnog een omgevingsvergunning worden verleend;
 - 15 woningen voldoen ook na toetsing door de stadsbouwmeester niet aan de beleidsregels.
4. voor 76 woningen is in het verleden een duurzaamheidslening verstrekt. Voor 14 woningen is deze lening echter verstrekt zonder dat er een omgevingsvergunning is afgegeven:
- voor 7 woningen kan alsnog een omgevingsvergunning worden verleend;
 - voor 3 woningen dient het legplan te worden aangepast;
 - voor 2 woningen vindt op dit moment een aanpassing plaats;
 - op 2 woningen zijn de zonnepanelen nog niet geplaatst.

In totaal voldoen 28 woningen niet aan de regels van het aanvullend welstandsbeleid “Zonnepanelen in de beschermde mijnwijken”, zoals dat op 24 september 2019 door de raad is vastgesteld.

Samengevat kan gesteld worden dat het beleid een succes is en dat de verdere aanpassingen eraan bij dragen dat het beleid zich verbetert en we betere plannen krijgen in de toekomst. Het beleid komt tegemoet aan de wens van bewoners en de gemeente om de woningen in Brunssum te verduurzamen. Daarmee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de ambitie van het PALET onderdeel “duurzame energieopwekking”, het verder realiseren van de landelijke en gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen en blijft de cultuurhistorische identiteit van de mijnkoloniën behouden.

Wel dient ten aanzien van de woningen die niet voldoen aan de beleidsregels van gemeentewege actie ondernomen te worden. Hierover worden in hoofdstuk 7 enkele aanbevelingen gedaan.

7 Aanbevelingen

De drie doelstellingen van het aanvullend welstandsbeleid voor het plaatsen van zonnepanelen in de mijnwijken zijn: duurzaamheid, kwaliteit én geloofwaardigheid.

Met het vaststellen van dit beleid is het verduurzamen van de woningen voor alle burgers mogelijk geworden. Door de beleidsregels wordt tevens de ruimtelijke kwaliteit van de mijnwijken beschermd. Echter, regels stellen zonder toe te zien op de naleving is ongeloofwaardig. Toezicht en handhaving op naleving van die regels is daarin belangrijk.

Het college heeft een beginselplicht om handhavend op te treden. Dat kan inhouden dat de zonnepanelen verwijderd moeten worden. Van de 28 woningen die niet voldoen aan het beleid betreft het 19 woningen waar de zonnepanelen niet voldoen ten aanzien van de kleur, te weten een aluminiumachtige rand in plaats van een geheel zwart zonnepaneel.

Dit is echter een zware sanctie. De burgers die de zonnepanelen hebben geplaatst, hebben immers gemeend een positieve bijdrage aan de verduurzaming van hun woning (en daarmee ook aan de gemeente) te leveren. Daar is ook een investering mee gemoeid. Het zonder meer dwingen van deze burgers om de panelen te verwijderen kan derhalve onredelijk zijn. Anderzijds is het belangrijk dat voor alle inwoners van Brunssum dezelfde regels gelden. Dat biedt rechtszekerheid en dat mag van een bestuursorgaan worden verwacht.

Voor een aantal woningen dient de ligging van de zonnepanelen te worden aangepast (herschikking), dan wel een of meerdere panelen verwijderd te worden of elders geplaatst te worden. Tenslotte zijn bij één woning de onderliggende dakpannen verwijderd, hetgeen niet is toegestaan. De zonnepanelen dienen zodanig op het dak te worden geplaatst dat sprake is van reversibiliteit.

Toezichthouden en handhaven betekent per definitie dat ook voor burgers en ondernemers ongewenste besluiten soms moeten worden genomen. Goede communicatie en voorlichting betekenen niet dat de burgers en ondernemers altijd gelijk krijgen, maar ze moeten wel het gevoel hebben dat ze goed behandeld worden. Naarmate burgers zich beter gehoord en met respect behandeld voelen en begrijpelijk uitleg over de regels krijgen (of over de overtreding), groeit de procedurele rechtvaardigheid die ze ervaren.

Deze evaluatie brengt dan een aantal punten naar voren waar discussie over bestaat om deze in het nieuwe beleid waar nodig aan te passen of te verduidelijken. De belangrijkste nieuwe inzichten die volgen uit de evaluatie zijn dan ook de behoefte hoe om te gaan met de woningen waar zonder omgevingsvergunning zonnepanelen zijn of worden geplaatst.

1. Zijn de regels van het huidige beleid voldoende adequaat of dienen regels te worden aangepast dan wel te worden verduidelijkt?
2. Welke stappen dienen te worden ondernomen inzake de woningen waar zonder omgevingsvergunning zonnepanelen op de daken zijn of worden geplaatst?
3. Tevens dient duidelijkheid te worden geschapen inzake de woningen waar in het verleden zonnepanelen zonder omgevingsvergunning zijn geplaatst, maar waarvan de bewoner zich wel heeft gemeld bij de gemeente Brunssum.

Naar aanleiding van de evaluatie worden de volgende aanbevelingen gedaan.

1. Behoudens wat onder openbaar toegankelijk gebied valt is geen aanpassing van de beleidsregels nodig. Voorgesteld wordt om voor volkstuintjes, speelveldjes, e.d. die zijn gelegen aan de achterzijde van woningen geen nadere regels te stellen. Voor tuintjes, speelvelden, parken e.d. die langs openbare wegen liggen en duidelijk zichtbaar, gelden wel de nadere regels van het beleid.
2. Met betrekking tot het leggen van zonnepanelen op de schilddaken wordt voorgesteld om de regels ook van toepassing te verklaren voor andere vergelijkbare daken, zoals stolpdaken, tentdaken en piramidedaken.
3. Teneinde verrommeling te voorkomen en de ruimtelijke kwaliteit te behouden wordt voorgesteld om binnen éénzelfde bouwblok de zonnepanelen allen in eenzelfde richting te plaatsen.
4. Alle bewoners/eigenaren waar zonnepanelen zonder omgevingsvergunning zijn geplaatst, maar die wel voldoen aan de beleidsregels dienen alsnog een

omgevingsvergunning aan te vragen.

5. Bewoners/eigenaren van woningen waar de zonnepanelen niet voldoen aan de beleidsregels dienen het plan aan te passen conform de voorstellen die door de stadsbouwmeester zijn gedaan.
6. Voor zonnepanelen met een aluminium rand kunnen een aantal oplossingen worden toegepast:
 - het vervangen van de zonnepanelen door geheel zwarte zonnepanelen;
 - het verplaatsen van de zonnepanelen naar een plat dak of de achterzijde van een woning;
 - de randen van de zonnepanelen worden afgeplakt met een zwarte tape.
7. Daar waar de zonnepanelen niet liggen volgens het legplan (niet rechthoekig/vierkant behoudens de trapsgewijze ligging voor de schilddaken e.d.) dient het legplan van de zonnepanelen te worden aangepast. Dat betekent dus of aanvullen met bijv. dummypanelen of het verwijderen van de zonnepanelen naar andere daken.
8. Legalisatiekosten worden opgelegd aan de bewoners/eigenaren van woningen die zich niet hebben gemeld bij de gemeente. Bewoners/eigenaren die zich wél hebben gemeld betalen geen legalisatiekosten bij de aanvraag voor de omgevingsvergunning.

BIJLAGE 1: Voorbeelden verschillende dakvormen

